ଭାଗ - ଖ

ଅଧ୍ୟାୟ 4

ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର

ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

ଅଧ୍ୟାୟ 4

ବିଭାଗ କ

ରାଜ୍ୟରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ଏକ ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

4.1 ଉପକ୍ରମ

74 ତମ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନ (1992) ସମ୍ବିଧାନରେ 18 ଟି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ନେଇ ଦ୍ୱାଦଶ ଅନୁସୂଚୀ ଯୋଡ଼ିଛି ଏବଂ ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା (ୟୁଏଲ୍‌ବି) କୁ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନର ଏକକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ଏହି 18 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ବଣ୍ଟନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନର ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିବେ । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, 2003 ରେ ପ୍ରଣୀତ ଓଡ଼ିଶା ପୌରପାଳିକା ନିଗମ ନିୟମର 24 ଏବଂ 26 ଅନୁଯାୟୀ, 18 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ (ଅଗ୍ନିସେବା କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ, ଯାହା ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇନାହିଁ) ନଅ ଏବଂ ଆଠଟି କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡିକ ଯଥାକ୍ରମେ ସମ୍ବିଧାନର ଦ୍ୱାଦଶ ଅନୁସୂଚୀରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ବିଷୟ ଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ରାଜ୍ୟର ସହରାଞ୍ଚଳ ଜନସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରୋଫାଇଲ୍ ଏବଂ ଜନସଂଖ୍ୟା ନିମ୍ନ ***ସାରଣୀ 4.1*** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 4.1: ଓଡ଼ିଶା ର ସହରାଞ୍ଚଳ ଜନସଂଖ୍ୟା: ପ୍ରମୁଖ ସୂଚକ ଗୁଡିକ

ସୂଚକ	ରାଜ୍ୟ	ସହରୀ
ଜନସଂଖ୍ୟା(କୋଟିରେ)	4.19	0.70
ପୁରୁଷ (କୋଟିରେ)	2.12	0.36
ମହିଳା (କୋଟିରେ)	2.07	0.34
ଲିଙ୍ଗ ଅନୁପାତ (ପ୍ରତି 1000 ପୁରୁଷରେ)	978	932
ସାକ୍ଷରତା ହାର (ପ୍ରତିଶତ)	72.87	85.75
ପୁରୁଷ ସାକ୍ଷରତା (ପ୍ରତିଶତ)	81.59	90.72
ମହିଳା ସାକ୍ଷରତା (ପ୍ରତିଶତ)	64.01	74.31

(ଉତ୍ସ: ଭାରତର ଜନଗଣନା, 2011)

ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା, ରାଜ୍ୟରେ 114[58] ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ତିନୋଟି ଶ୍ରେଣୀ ଅନୁଯାୟୀ ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ପୌରସଂସ୍ଥା ଏବଂ ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦ (ଏନ୍‌ଏସି) ଓଡ଼ିଶା ପୌରପାଳିକା ଅଧିନିୟମ, 1950 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବାବେଳେ ପୌରପାଳିକା ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଶା ପୌରପାଳିକା ନିଗମ ଅଧିନିୟମ, 2003 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରୁଛନ୍ତି ।.

[58] ମହାନଗର ନିଗମ: 5, ପୌରପାଳିକା: 48, ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ: 61

4.2 ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ସାଂଗଠନିକ ସେଟ୍‌ଅପ୍

ପ୍ରତ୍ୟେକ ୟୁଏଲ୍‌ବିକୁ ଅନେକ ୱାର୍ଡରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ୱାର୍ଡକୁ ୱାର୍ଡ କାଉନସିଲର/ କର୍ପୋରେଟର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଛନ୍ତି । ପୌରପାଳିକା କମିଶନର ପୌରପାଳିକା ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ମୁଖ୍ୟ ହୋଇଥିବା ବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ ହେଉଛନ୍ତି ପୌରପାଳିକା କିମ୍ବା ଏନ୍‌ଏସିର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଟନ୍ତି । ଉଭୟ ପୌରପାଳିକା କମିଶନର ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ, ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ (ଏଚ୍‌ଆଣ୍ଡୟୁଡି) ରେ ପୌରପାଳିକା ପ୍ରଶାସନର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ପୌରପାଳିକା ପ୍ରଶାସନ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଯାହାକି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ପ୍ରଶାସନିକ ସଂଗଠନ, ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ପୌର ନିଗମ, ପୌରପାଳିକା ଏବଂ ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାଏ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାରେ ପୌରପାଳିକା ପ୍ରଶାସନକୁ ପରିଚାଳନା କରେ ।

ପୌରପାଳିକା ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ପ୍ରଶାସନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଡିଏମ୍‌ଏ)ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଅଟେ । ପୌରପାଳିକା ପ୍ରଶାସନର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ସମସ୍ତ ସହରାଞ୍ଚଳ ପୌରସଂସ୍ଥାର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପକୁ ସଂଯୋଜନା କରିଥାଏ । (i) ପୌରପାଳିକା କର ପ୍ରଶାସନ (ii) ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା (iii) ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ (iv) ସହରାଞ୍ଚଳ ଯୋଜନା (v) ସହରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିମଳ (vi) ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ଏବଂ (vii) ସହରାଞ୍ଚଳ ଗରିବଙ୍କ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଇତ୍ୟାଦି ।

ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାକୁ ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଦାୟୀ ରହିଥାଏ । ଏହା ସହିତ: (i) ଉପଯୁକ୍ତ ମାନବ ସମ୍ବଳ ନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା (ii) ଟିକସ ସଂଗ୍ରହ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ନଜର ରଖିବା (iii) ଖର୍ଚ୍ଚରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ପାଇଁ ନୀତି ପ୍ରଣୟନ କରିବା (iv) ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ନିଷ୍ପତ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବେଦନ ଶୁଣିବା (v) ସରକାରୀ ପାଣ୍ଠି ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ (vi) ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ତଦାରଖ କରିବା ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ସାଂଗଠନିକ କ୍ରମ, ନିମ୍ନରେ ସୂଚିତ କରାଯାଇଛି ।

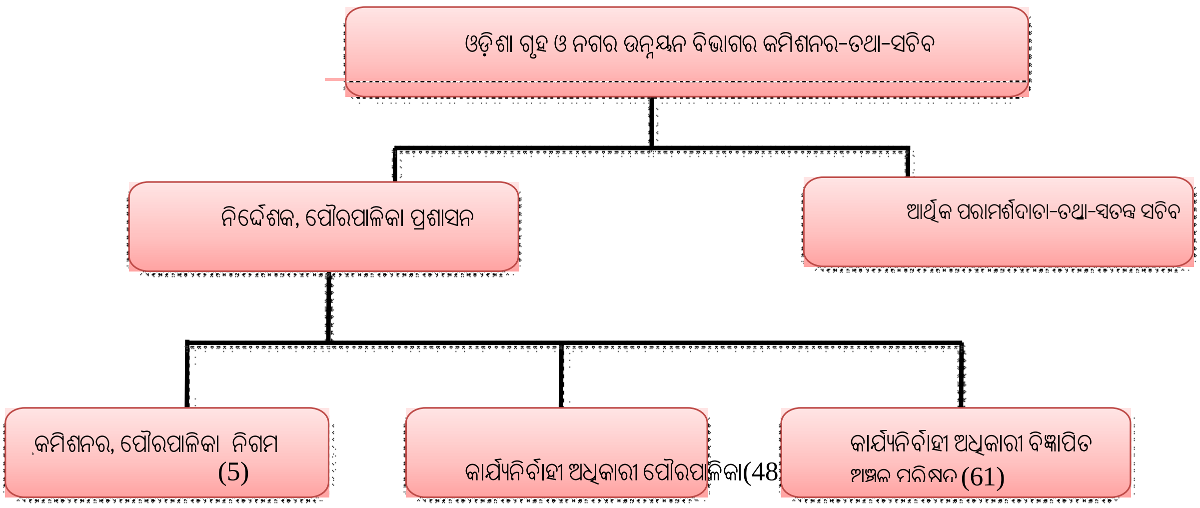

ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଗଠନ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୌରପାଳିକା ନିଗମ ଜଣେ ପୌରାଧକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିବା ବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୌରପାଳିକା/ ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦ ଜଣେ ଅଧକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ । ସମ୍ପୃକ୍ତ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର କର୍ପୋରେଟର/ କାଉନସିଲର ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପୌରାଧକ୍ଷ/ ଅଧକ୍ଷ ନିର୍ବାଚିତ ହୁଅନ୍ତି ।

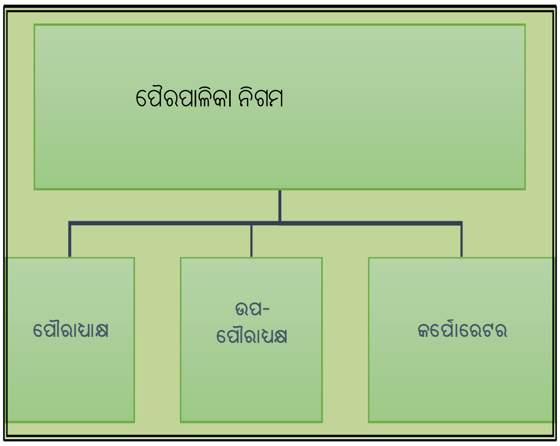

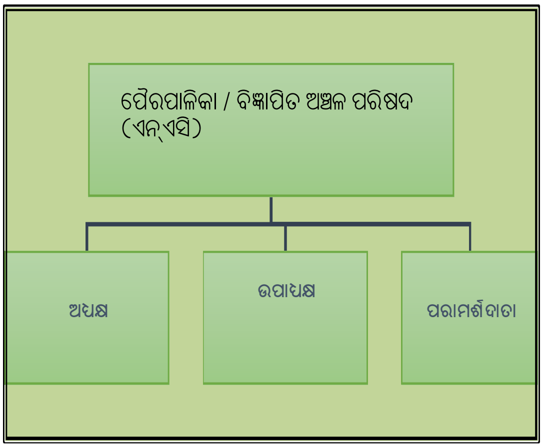

4.3 ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ

ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଦ୍ୱାଦଶ ଅନୁସୂଚୀ (ଅନୁଚ୍ଛେଦ 243 ଡବ୍ଲୁ) ରେ ଏହାର ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପୌରପାଳିକାଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି କ୍ଷମତା ଓ ଅଧିକାର ନେଇପାରିବେ, ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱୟଂ-ସରକାରର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରିବ । ଏଥିରେ 18 ଟି କାର୍ଯ୍ୟର ତାଲିକା ରହିଛି, ଯାହାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ସହରାଞ୍ଚଳ ପୌରସଂସ୍ଥାକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବେ ।

ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା 18 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର 17 ଟି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସହରାଞ୍ଚଳ ପୌରସଂସ୍ଥାକୁ ଆଂଶିକ କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ (ଓଏମ୍ସି ଅଧିନିୟମ, 2003 ର ଧାରା 24 ଅନୁଯାୟୀ ନଅଟି କାର୍ଯ୍ୟ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଧାରା 26 ଅନୁଯାୟୀ ଆଠଟି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସାଧାରଣ କ୍ଷମତା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଭାବରେ) ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଅଗ୍ନିଶମ ସେବା କାର୍ଯ୍ୟ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ସାରଣୀ 4.2: ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ

କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା	ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ
1.	ପୌରାଞ୍ଚଳ ଯୋଜନା ସହିତ ସହରର ଯୋଜନା
2.	ଜମି ବ୍ୟବହାର ଏବଂ କୋଠା ନିର୍ମାଣର ନିୟମାବଳୀ
3.	ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ବିକାଶ ପାଇଁ ଯୋଜନା
4.	ରାସ୍ତା ଏବଂ ସେତୁ
5.	ଜଳ ଯୋଗାଣ, ଘରୋଇ, ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟିକ
6.	ଜନସାସ୍ଥ୍ୟ ପରିମଳ, ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ସେଭରେଜ୍ ଜଳ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ
7.	ସହରୀ ବନ ବିଭାଗ, ପରିବେଶର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ପରିବେଶ ଦିଗ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ
8.	ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ଏବଂ ମାନସିକ ବିକୃତ ସମେତ ସମାଜର ଦୁର୍ବଳ ଶ୍ରେଣୀର ଆଗ୍ରହକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା
9.	ବସ୍ତି ଉନ୍ନତି ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ
10.	ସହରୀ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ
11.	ସହରୀ ସୁବିଧା ଏବଂ ସୁବିଧାର ବ୍ୟବସ୍ଥା-ପାର୍କ, ଉଦ୍ୟାନ ଏବଂ ଖେଳ ପଡ଼ିଆର
12.	ସାଂସ୍କୃତିକ, ଶିକ୍ଷାଗତ ଏବଂ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟଗତ ଦିଗଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ

13.	ସମାଧି ଏବଂ ସମାଧି ସ୍ଥାନ, ଶବଦାହ, ଶବଦାହ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଶବଦାହ
14.	ଗୋଶାଳା ଏବଂ ପଶୁମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟାଚାର ରୋକିବା
15.	ଜନ୍ମ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ପଞ୍ଜୀକରଣ ସହିତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିସଂଖ୍ୟାନ
16.	ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସୁବିଧା ନିମନ୍ତେ ରାସ୍ତାଘାଟ ଆଲୋକୀକରଣ, ପାର୍କିଂ ସ୍ଥାନ, ବସ୍ ଷ୍ଟପ୍ ଓ ଯାତାୟତର ବ୍ୟବସ୍ଥା
17.	କଂସେଇ ଖାନା ଓ ଚମଡ଼ା ଖାନାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

4.4 ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର କର୍ମଚାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥିକରଣ

ଓଡ଼ିଶା ମହାନଗର ନିଗମ ଆଇନର ଧାରା 117(1) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଗମରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଧିକାରୀ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ: (i) କମିଶନର (ii) ସହର ଇଞ୍ଜିନିୟର (iii) ସହର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅଧିକାରୀ (iv) ମୁଖ୍ୟ ଅର୍ଥ ଅଧିକାରୀ (v) ମୁଖ୍ୟ ସମୀକ୍ଷକ (vi) ଆଇନ ଅଧିକାରୀ (vii) ସଚିବ (viii) ଉପ ସଚିବ (ix) ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଅଧିକାରୀ (x) ପରିବେଶ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ତଥାପି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଗମ, ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ ଏବଂ ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଏହାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିପାରିବେ । ସେହିପରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି/ ଏନ୍ଏସିରେ ଜଣେ ନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ, ଜଣେ ଇଞ୍ଜିନିୟର ଓ ଜଣେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅଧିକାରୀ (ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆକ୍ଟ, 1950 ର ଧାରା 74 ଅନୁଯାୟୀ ନିଗମର ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯେଉଁମାନେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କର୍ମଚାରୀ । ସେମାନଙ୍କୁ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି/ ଏନ୍ଏସିରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯିବା ସହ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଧକ୍ଷଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନର ସାଧାରଣ କ୍ଷମତା ଅଧୀନରେ ରହିବ ।

4.5 ସ୍ଥାୟୀ କମିଟି

ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି କର୍ପୋରେସନ ଆକ୍ଟ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆକ୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ, ଷ୍ଟାଡିଂ କମିଟି ଗଠନ କରାଯିବ, ଯାହା କି ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ରହିବେ: ଯଥା- (i) ଟିକସ (ii) ଅର୍ଥ ଓ ହିସାବ (iii) ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ (iv) ବିଜୁଳି ଯୋଗାଣ (v) ଜଳ ଯୋଗାଣ (vi) ଡ୍ରେନେଜ୍ ଓ ପରିବେଶ (vii) ନିର୍ମାଣ (viii) ଯୋଜନା ଓ ବିକାଶ (ix) ଶିକ୍ଷା (x) ମନୋରଞ୍ଜନ ଓ ସଂସ୍କୃତି (xi) ଲାଇସେନ୍ସ ଓ ଅପିଲ୍ (xii) ଚୁକ୍ତିନାମା (xiii) ନିଗମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା (xiv) ଅଭିଯୋଗ ଏବଂ ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ଏବଂ (xv) ଦୁଇଟି ସଂଲଗ୍ନ ପୌର ନିଗମ ମଧ୍ୟରେ ପାରସ୍ପରିକ ବିବାଦର ସମାଧାନ ।

4.6 ଜିଲ୍ଲା ଯୋଜନା କମିଟି

ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆକ୍ଟ, 1950 ର ଧାରା 62(A) (2) ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରତି ଜିଲ୍ଲାରେ ଏକ ଜିଲ୍ଲା ଯୋଜନା କମିଟି (ଡିପିସି) ଯେଉଁଥିରେ 20 ଜଣ ସଦସ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ କମିଟି ଗଠନ କରାଯିବ, ଜିଲ୍ଲାର ପୌରପାଳିକା ଓ ପଞ୍ଚାୟତି ରାଜ ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକୁ ଏକତ୍ରିକରଣ କରିବା, ଏଥି ସହିତ ସମଗ୍ର ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ ଏକ ବିକାଶ ଯୋଜନାର ଚିଠା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା । ଜିଲ୍ଲା ଯୋଜନା କମିଟିର 20 ଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 16 ଜଣ ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦର ନିର୍ବାଚିତ ସଦସ୍ୟ ଓ ପୌରପାଳିକାର ନିର୍ବାଚିତ କାଉନସିଲରଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ହେବାକୁ ଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟ ଚାରିଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମନୋନୀତ କରିବେ :

(i) ରାଜ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ପରିଷଦର ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ, ଯିଏ ଅଧକ୍ଷ ହେବେ ;

(ii) ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଯିଏ ସଦସ୍ୟ ସଚିବ ହେବେ;

(iii) ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲାପରିଷଦର ଅଧକ୍ଷ ଏବଂ;

(iv) ଜିଲ୍ଲାର ଏକ ପୌରପାଳିକାର ଅଧକ୍ଷ

ଡିପିସି ଯେପରି ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ସେଥିପାଇଁ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ ଏହାର ନିୟମିତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପୂରଣ ନିମନ୍ତେ ଓଡ଼ିଶା ଟାଉନ୍ ପ୍ଲାନିଂ ଆଣ୍ଡ ଇମ୍ପ୍ରୁଭ୍‌ମେଣ୍ଟ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଆକ୍ଟ 1956 ର ଧାରା 85 ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଆର୍ଥିକ ଅବଦାନ ସହିତ ଏକ ଡିପିସି ପାଣ୍ଠି ଗଠନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ।

4.7 ପାଣ୍ଠି ପ୍ରବାହ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା, ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ବିଭିନ୍ନ ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅନୁଦାନ ଆକାରରେ ଅର୍ଥ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି। ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁଦାନ ମଧ୍ୟରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ (ସିଏଫ୍‌ସି)ଙ୍କ ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଦାନ ଏବଂ ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଦାନ ସାମିଲ୍ ରହିଛି। ସେହିପରି ରାଜ୍ୟସରକାଙ୍କ ଅନୁଦାନର ସମୁଦାୟ ଟିକସ ରାଜସ୍ୱର ସୁଧ ଆୟର ବିନିଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ମିଳିଥିବା ଅନୁଦାନ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ କମିଶନ (ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି)ଙ୍କ ସୁପାରିଶ ଉପରେ ତଥା ରାଜ୍ୟ ପ୍ରାୟୋଜିତ ଯୋଜନାର ଅନୁଦାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟେ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହର ନିଜସ୍ୱ ଉତ୍ସ ରହିଛି, ଯେପରିକି (i) ଗୃହ ଟିକସ (ii) ବ୍ୟବସାୟ (iii) ଦୋକାନ ଏବଂ କୋଠା ଉପରେ ଭଡ଼ା ଏବଂ (iv) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ଦେୟ ଇତ୍ୟାଦି, ଯାହା ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିକୁ ଗଠନ କରିଥାଏ।

4.8 ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ କମିଶନ (ଏସ୍‌ଏଫ୍‌ସି)ଙ୍କ ସୁପାରିଶ

ଚତୁର୍ଥ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ (2015-20 ଅବଧି) ଏବଂ ପଞ୍ଚମ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ (2020-25 ଅବଧି) ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ (2015-20 ଅବଧି)ଙ୍କୁ ଏବଂ ପଞ୍ଚଦଶ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ (2020-25 ଅବଧି) ନିକଟରେ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ। ରାଜ୍ୟର ସଞ୍ଚିତ ପାଣ୍ଠିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଯାହାଫଳରେ ସଂସ୍ଥାର ସମ୍ବଳକୁ ପୂରଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ରାଜ୍ୟ ସମ୍ବଳରୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ପାଣ୍ଠି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇପାରିବ। 2016-17 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରୁ 2020-21 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଚତୁର୍ଥ ଏବଂ ପଞ୍ଚମ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ସହରୀ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା (ରାଜ୍ୟ ସମ୍ବଳରୁ) କୁ ମୋଟ ସମ୍ବଳ ହସ୍ତାନ୍ତର ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି

ସାରଣୀ 4.3: ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ କମିଶନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ଉତ୍ସ ସ୍ଥାନାନ୍ତର

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ବଣ୍ଟନ ପ୍ରଣାଳୀ	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2016-17	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2017-18	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2018-19	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2019-20	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2020-21	ମୋଟ
ବିଘ୍ନ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ	164.60	164.60	164.60	164.60	305.05	963.45
ଟିକସ ନ୍ୟସ୍ତ	644.00	708.40	779.24	857.16	664.89	3,653.69
ଅନୁଦାନ ସହାୟତା	80.48	178.10	180.94	184.08	348.81	972.41
ମୋଟ	**889.08**	**1,051.10**	**1,124.78**	**1,205.84**	**1,318.75**	**5,589.55**

(ଉତ୍ସ: ଚତୁର୍ଥ ଏବଂ ପଞ୍ଚମ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗର ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକ)

4.9 କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗର ସୁପାରିଶ (ସିଏଫ୍‌ସି)

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅର୍ଥ କମିଶନ (2015-20) ଏବଂ ପଞ୍ଚଦଶ ଅର୍ଥ କମିଶନ (ପ୍ରଥମ ରିପୋର୍ଟର ପ୍ରଦତ୍ତ ଅବଧି: 2020-21) ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ମୌଳିକ ସେବାର ଯୋଜନା ଏବଂ ବିତରଣ ପାଇଁ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଅର୍ଥ ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ। ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଅଧିନରେ ପୌରପାଳିକାଗୁଡ଼ିକୁ 80:20 ଅନୁପାତରେ

ଦୁଇଟି ଉପାଦାନ ଯଥା ମୌଳିକ ଅନୁଦାନ (ବିନା ସର୍ତ୍ତରେ) ଏବଂ ଏବଂ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଅନୁଦାନ (ସର୍ତ୍ତମୂଳକ) ଅଧୀନରେ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାର ଥିଲା । ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା:

- ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସ ସଂସ୍କାରକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯେଉଁଥିରେ ମୂଳ ଆଧାରର ବସ୍ତୁନିଷ୍ଠ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ଏହାର ନିୟମିତ ସଂଶୋଧନ ସାମିଲ୍ ରହିଛି । ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା, ଆକଳନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା, ଟିକସ ଲାଗୁ କରିବା, ବିଲିଂ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ ଦକ୍ଷତାରେ ସୁଧାର ଆଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ସଶକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାପନ ଟିକସ ଲାଗୁ କରିବା ଏବଂ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱରେ ସୁଧାର ଆଣିବା ଲାଗି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ।
- ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମନୋରଞ୍ଜନ ଟିକସ ଢାଞ୍ଚାର ସମୀକ୍ଷା କରିପାରିବେ ଏବଂ ଏହାର ପରିସର ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ, ଅଧିକ ଏବଂ ନୂତନ ମନୋରଞ୍ଜନର ଶୈଳୀ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇପାରିବେ ।
- ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ସେମାନଙ୍କ ସେବା ଦେୟକୁ ଏପରି ଭାବରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କରିପାରିବେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହେବେ ।
- 15 ତମ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଅଧୀନରେ (ପ୍ରଥମ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅବଧି 2020-21), ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।
- 2021-22 ମସିହାରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଯେକୌଣସି ଅନୁଦାନ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟତା ନିମନ୍ତେ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦରକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଜଣାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ତା'ପରେ , ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ମୋଟ ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ସହିତ ସଂଗ୍ରହରେ କ୍ରମାଗତ ଉନ୍ନତି ଦେଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
- ଜଳ ଏବଂ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନାରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ଏବଂ ଜନସଂଖ୍ୟା ଆଧାରରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ତାରକା ମୂଲ୍ୟାୟନ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ସେବା ସ୍ତର ମାନଦଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିକ ଶତପ୍ରତିଶତ ଅନୁଦାନ (ମୌଳିକ ଅନୁଦାନ ବ୍ୟତୀତ) ଅଟେ ।
- ମିଲିୟନ୍ ପ୍ଲସ୍ ସହର/ ସହରାଞ୍ଚଳ ଏକତ୍ରୀକରଣ ପାଇଁ, ଜନସଂଖ୍ୟା 2020-21 ପାଇଁ ଅନୁଦାନ ସହର ଅନୁଯାୟୀ ବଣ୍ଟନ କରାଯିବ ।

14 ତମ ଏବଂ 15 ତମ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଆୟୋଗର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ପାଣ୍ଠିର ବିବରଣୀ ସାରଣୀ ***4.4*** ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 4.4: ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଓ ପଞ୍ଚଦଶ ଅର୍ଥ କମିଶନଙ୍କ ସୁପାରିଶ ଆଧାରରେ ୟୁ ଏଲ୍‌ବିଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ପାଣ୍ଠି

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଦାନ		ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ		ସ୍ୱଳ୍ପ ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା	
	ମୌଳିକ	କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ/ ବନ୍ଧା	ମୌଳିକ	କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ/ ବନ୍ଧା	ମୌଳିକ	କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ
2016-17	235.54	69.52	231.26	68.26	4.28	1.26
2017-18	272.14	78.67	258.84	ନାହିଁ	13.30	78.67
2018-19	314.82	89.34	292.73	ନାହିଁ	22.09	89.34
2019-20	425.39	116.98	426.38	ନାହିଁ	ନାହିଁ	116.98
2020-21	543.50	543.50	543.50	543.50	ନାହିଁ	ନାହିଁ

(ଉତ୍ସ: ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ପ୍ରଶାସନ, ବଜେଟ୍ ଏବଂ 15 ତମ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ରିପୋର୍ଟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା)

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଯେପରି ଦେଖାଯାଏ, 14 ତମ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ସେବା ସ୍ତରୀୟ ମାନଦଣ୍ଡ(ଏସ୍ଏଲ୍ବି) ହାସଲ ନକରିବା କାରଣରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଅନୁଦାନ 286.25 କୋଟି ଟଙ୍କା ହରାଇଛନ୍ତି, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

4.9.1 ସେବା ସ୍ତରୀୟ ମାନଦଣ୍ଡ

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗର ସୁପାରିଶକୁ ପାଳନ କରି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଚାରୋଟି ଜରୁରୀ ସେବା ବିତରଣର ମାନଦଣ୍ଡ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2015) କୁ ସୂଚିତ କରିଥିଲେ, ଯଥା-(i) ଜଳ ଯୋଗାଣ (ii) ସେରେଜ୍ ପରିଚାଳନା (iii) ବର୍ଷା ଜଳ ନିଷ୍କାସନ (iv) କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଏବଂ 2015-16 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସେବା ସ୍ତରର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ପୁନଶ୍ଚ, ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2017-18 ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2019-20 ନିମନ୍ତେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ମଧ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଅନୁଦାନ ଉପରୋକ୍ତ ସେବା ସ୍ତର ମାନଦଣ୍ଡ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ସଂଯୁକ୍ତ ଥିଲା ।

କେତେକ ସେବା ସ୍ତରର ମାନଦଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:

- 100 ପ୍ରତିଶତ ମିଟର ଜଳ ସଂଯୋଗ
- ଜଳ ଯୋଗାଣ ସଂଯୋଗରେ 100 ପ୍ରତିଶତ ଖର୍ଚ୍ଚର ପୁନରୁଦ୍ଧାର
- 24 ଘଣ୍ଟା/ ଦିନ ଜଳ ଯୋଗାଣ
- ମଇଳାପାଣିର ଶତ ପ୍ରତିଶତ ପୁନଃ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ପୁନଃ ବ୍ୟବହାର ସାପେକ୍ଷ
- କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ସେବାଗୁଡ଼ିକର 100 ପ୍ରତିଶତ ଘରୋଇ ସ୍ତରରେ କଭରେଜ୍
- 100 ପ୍ରତିଶତ ସଂଗ୍ରହ, ଦକ୍ଷତା ପୃଥକୀକରଣ, ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ନିଷ୍କାସନ ଏବଂ ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପୁନରୁଦ୍ଧାର
- ବର୍ଷା ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ନେଟ୍ୱାର୍କର ଶତ ପ୍ରତିଶତ କଭରେଜ୍ ଇତ୍ୟାଦି

ସହରାଞ୍ଚଳ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନାର ଉପରେ ସିଏଜିର ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ରିପୋର୍ଟର ସେବାସ୍ତର ମାନଦଣ୍ଡ ସମ୍ପର୍କରେ ପାରା 3.6.1ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ପୃଥକୀକରଣ, କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର, ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ନିଷ୍କାସନ ଏବଂ କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକାଂଶ ପରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଏମ୍ଓୟୁଡି ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିରୀକୃତ ସେବା ମାନଦଣ୍ଡର ଯଥେଷ୍ଟ ତଳେ ଥିଲା ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଅଡିଟ୍ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଜୁଲାଇ 2019 ଏବଂ ଡିସେମ୍ବର 2020 ରେ ପୌରପାଳିକାର କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ପୃଥକୀକରଣ, ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ପୁନଃ ବ୍ୟବହାର ସାପେକ୍ଷ ପାଇଁ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଅପରେଟିଂ ପ୍ରୋସିଡର୍ସ (ଏସ୍ଓପି) ଜାରି କରିଛନ୍ତି ।

ସୁପାରିଶ:

1. କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଅନୁଦାନର ପାଣ୍ଠି ପୁନର୍ବାର ନହରାଇବା ପାଇଁ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିବା ସେବା ସ୍ତର ମାନଦଣ୍ଡ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏକ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

4.10 ଅଡିଟ୍ ଜନାଦେଶ

4.10.1 ପ୍ରାଥମିକ ଅଡିଟର

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଅଧିନରେ ଥିବା, ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ ଅଡିଟ୍ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଡିଏଲ୍ଏଫ୍ଏ) 2012 ମସିହାରୁ ରାଜ୍ୟରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାଥମିକ ଅଡିଟର ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲ ଆକ୍ଟ, 1950 ଅନୁଯାୟୀ ଡିଏଲ୍ଏଫ୍ଏ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ 30 ଟି ଜିଲ୍ଲାର ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ବିଭାଗୀୟ/ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଡିଟ୍ 26 ଟି ଜିଲ୍ଲା ଅଡିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମାଧମରେ କରିଥାଏ । 2020-21 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ ଅଡିଟ୍ 114 ଟି ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଅଡିଟ୍ କରିବାକୁ ଯୋଜନା କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ, କୋଭିଡ୍-19 ମହାମାରି କାରଣରୁ ସମୀକ୍ଷା ଅଭାବରୁ ମାତ୍ର 106 ଟିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲା । ଡିଏଲ୍ଏଫ୍ଏ ଦ୍ୱାରା ଅଡିଟ୍ ସମ୍ପାଦନର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 4.5: ଡି ଏଲ୍ ଏଫ୍ ଏ ଦ୍ୱାରା ୟୁ ଏଲ୍ ବିର ଅଡିଟ୍ ସ୍ଥିତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା)

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ଅଡିଟ୍ ପାଇଁ ଯୋଜନା କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍ବିର ସମୁଦାୟ ସଂଖ୍ୟା	ସମୁଦାୟ ଅଡିଟ୍ ହୋଇଥିବା ୟୁଏଲ୍ବି ସଂଖ୍ୟା	କମ୍‌ତି
2018-19	111	109	2
2019-20	113	110	3
2020-21	114	106	8

(ଉତ୍ସ: ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ ଅଡିଟ୍, ଓଡ଼ିଶା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା)

4.10.2 ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଓ ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମୀକ୍ଷା

ତ୍ରୟୋଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗଙ୍କ ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ, ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକ(ସିଆଣ୍ଡଏଜି)ଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର (ଜୁଲାଇ 2011) (ସିଏଜି)ଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କ୍ଷମତା ଓ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ 1971 ଆଇନର ଧାରା 20 (1) ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ବର୍ଗର ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ଅଡିଟ୍ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ତଦନୁଯାୟୀ କୋଭିଡ୍ 19 ମହାମାରୀ ସତ୍ତ୍ୱେ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2020-21 ରେ ନଅଟି ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ଅନୁପାଳନ ଅଡିଟ୍ ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ 2021-22 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ "ସହରାଞ୍ଚଳ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା" ଏବଂ "74 ତମ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମର ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦତ୍ତ, କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା" ଆଦି ଦୁଇଟି ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ।

4.10.3 ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୈଷୟିକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଏବଂ ସମର୍ଥନ

ଏକାଦଶ ଓ ତ୍ରୟୋଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗଙ୍କ ସୁପାରିଶ ଭିତ୍ତିରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟର ଅଡିଟ୍ ସଂସ୍ଥା ଯଥା- ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ ଅଡିଟକୁ ସହରାଞ୍ଚଳ ପୌରସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ଅଡିଟ୍ ସମୟରେ ବୈଷୟିକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଓ ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଅନୁବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବୈଷୟିକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଓ ସମର୍ଥନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ମାନଦଣ୍ଡ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସରକାର ଓ ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ବୈଠକ ହୋଇ ସହମତି ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ଏବଂ ସରକାର ଜୁଲାଇ 2011ରେ ମାନଦଣ୍ଡ ସମ୍ପର୍କରେ ଗେଜେଟେଡ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସରକାର ମଧ୍ୟ ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ଅଡିଟର ଧାରା ଓ ବୈଷୟିକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ ଅଡିଟ୍ ସଂଶୋଧନ ଆଇନ୍ , 2011 ମାଧ୍ୟମରେ ଓଡ଼ିଶା ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ ଅଡିଟ୍ ନିୟମରେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2012 ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ ଅଡିଟ୍ ସଂଶୋଧନ ଧାରା 2015 ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ ।

ବୈଷୟିକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଓ ସମର୍ଥନର ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଟିଜିଏସ୍) ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ ଅଡିଟ୍ ତାଙ୍କର ବାର୍ଷିକ ଅଡିଟ୍ ପ୍ଲାନର ତ୍ରୈମାସିକ ଅଗ୍ରଗତି ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ଅଡିଟ୍ ରିପୋର୍ଟର ନକଲ ମହାଲେଖାକାରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

ମହାଲେଖାକାର, ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ ଅଡିଟ୍ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା 2017-18 ଏବଂ 2018-19 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ଅଡିଟ୍ ରିପୋର୍ଟ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏଥିରେ ଗୁରୁତର ଅନିୟମିତତା ହୋଇଥିବା ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲେ । ଏଭଳି ଅନିୟମିତତା ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ପାଣ୍ଠିର ସୁଧ ରାଶି ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଉଠାଣ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନଗଦ ପୁସ୍ତିକା (କ୍ୟାସ୍ ବୁକ) ରେ ଦର୍ଶାଯାଇ ନଥିଲା, ପ୍ରକୃତ ବିକ୍ରୟ ଅର୍ଥ ରାଶି ତୁଳନାରେ କମ୍ ପରିମାଣରେ ଅର୍ଥ ରାଶି ନଗଦ ପୁସ୍ତକରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି, ଅର୍ଥର ଆତ୍ମସାତକରଣ ଇତ୍ୟାଦି ।

ମହାଲେଖାକାର, ଅଡିଟରେ ଉନ୍ନତି ଏବଂ ରିପୋର୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ ଅଡିଟ୍‌କୁ ବିଭିନ୍ନ ପରାମର୍ଶ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

4.11 ରିପୋର୍ଟିଂ ବ୍ୟବସ୍ଥା

4.11.1 ପ୍ରାଥମିକ ଅଡିଟରଙ୍କ ଅଡିଟ୍ ରିପୋର୍ଟ

ତ୍ରୟୋଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗର ସୁପାରିଶ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ (ସଂଶୋଧନ) ଧାରା 2015 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ ଅଡିଟ୍ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ଏକ ସମନ୍ୱିତ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ଏବଂ ଏହି ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30 ତାରିଖ ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଏବଂ ଏହି ରିପୋର୍ଟ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ।

4.11.2 ୟୁଏଲ୍‌ବି ଉପରେ ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ

ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ସଦ୍ୟତମ ରିପୋର୍ଟ, ଓଡ଼ିଶାର ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କିତ ମାର୍ଚ୍ଚ 2020 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ରିପୋର୍ଟ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନ ସଭାରେ 10 ଡିସେମ୍ବର 2021 ରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

4.11.3 ଅଡିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା

ଅଡିଟ୍ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପରେ, ଅଡିଟ୍ ରିପୋର୍ଟ ସମ୍ବଳିତ ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ (ଆଇଆର୍) ସମ୍ପୃକ୍ତ ସଂସ୍ଥାର ମୁଖ୍ୟ ମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯାଇଥାଏ । କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ସହିତ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉଚ୍ଚ ପଦାଧିକାରୀ ସମୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟର ମତ ଉପରେ ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆଇଆର୍‌ରେ ଅବଲୋକନ କରାଯାଇଥିବା ଅଡିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୁଡ଼ିକ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରରେ ଗୃହ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ଏବଂ ମହାଲେଖାକାରଙ୍କର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ କରାଯାଇଥିଲା ।

1993-94 ରୁ 2020-21 ମଧ୍ୟରେ 339 ଟି ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ (ଆଇଆର୍) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ 4,385 ଅନୁଚ୍ଛେଦ ବିଭିନ୍ନ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ସୁଦ୍ଧା ଅସମାହିତ ରହିଛି । ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ, 71 ଟି ଆଇଆର ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉତ୍ତର ମିଳିନାହିଁ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଓଡ଼ିଶାର ମହାଲେଖାକାର ଅଡିଟ୍-II କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଥିବା ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ 16 ଟି ଅନୁଚ୍ଛେଦକୁ 2020-21 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ତ୍ରିପାକ୍ଷିକ କମିଟି ବୈଠକ[59]ରେ ସମାଧାନ ହୋଇଥିଲା ।

[59] ବକେୟା ଅଡିଟ ପାରାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗର ପ୍ରତିନିଧି ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟ ଓ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟ ଜେନେରାଲଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତ୍ରିକୋଣୀୟ କମିଟି ବୈଠକ (ଟିସିଏମ୍) ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାଏ ।

*ସାରଣୀ **4.6:** ସମାଧାନ ପାଇଁ ବିଚାରାଧିନ ଆଇଆର୍ / ପାରା*

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ଆଇଆର୍ ସଂଖ୍ୟା	ପାରା ସଂଖ୍ୟା
2019-20 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	330	4,223
2020-21	9	162
ମୋଟ	**339**	**4,385**

(ଉତ୍ସ: ଅଡିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ସଂକଳିତ)

4.11.4 ବାର୍ଷିକ ବୈଷୟିକ ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟ (ଓଟିଆଇଆର୍)

ମହାଲେଖାକାର (ଜି ଆଣ୍ଡ ଏସ୍ଏସ୍ଏ), ଓଡ଼ିଶା ପକ୍ଷରୁ 2005-06 ରୁ 2014-15 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ସମ୍ପର୍କରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଉପରେ ନଅଟି ଏଟିଆଇଆର୍ ଜାରି କରାଯାଇଛି । ସେଥିରେ ରାଜ୍ୟର ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ଉପରେ ପ୍ରମୁଖ ଅଡିଟ୍ ଫଳାଫଳ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଛି । ତେବେ ଏହି ଏଟିଆଇଆର ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ବିଷୟରେ ସରକାରଙ୍କ ଜବାବ ମିଳିନାହିଁ । ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର କମିଶନର-ତଥା-ସଚିବଙ୍କ ସହ ଏକାଧିକ ବୈଠକ ଡକାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସରକାରୀ ଚିଠି ଲେଖାଯାଇଥିଲା ତେବେ ଜୁନ୍ 2022 ସୁଦ୍ଧା ସରକାର ଏ ଦିଗରେ କୌଣସି ପ୍ରତିକାରମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲେ ।

ସୁପାରିଶ:

2. ***ବିଭାଗ ବିଚାରାଧୀନ ଅଡିଟ୍ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡ଼ିକର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଏକ ସେଲ୍ ଗଠନ କରିବେ ଏବଂ ଏହାର ଦ୍ରୁତ ସମାଧାନ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।***

3. ***ଅଡିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଗୁରୁତର ଅନିୟମିତତା ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ପ୍ରତିକାରମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ସମୀକ୍ଷା କରିବା, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ତ୍ରୁଟି ନିରୁପଣ କରିବା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏଭଳି ଅନିୟମିତତାର ପୁନରାବୃତ୍ତିକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।***

ବିଭାଗ ଖ

ଆକାଉଣ୍ଟିଂ ଢାଞ୍ଚା ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ରିପୋର୍ଟିଂ ଘଟଣାକ୍ରମ

4.12 ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ହିସାବିତ ଢାଞ୍ଚା

4.12.1 ହିସାବର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ହିସାବର ପ୍ରମାଣିକରଣ

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ନଭେମ୍ବର 2004 ରେ ଭାରତରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ପାଇଁ ଜାତୀୟ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆକାଉଣ୍ଟ ମାନୁଆଲ(ଏନ୍ଏମ୍ଏମ୍) ଜାରି କରିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆକାଉଣ୍ଟିଂ ନିୟମ, 2012 ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଓଡ଼ିଶା ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ ଅଡିଟ୍ ନିୟମ, 1951 ର ଧାରା 20 (h) ଅନୁଯାୟୀ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାମାନେ ନିଜର ଆକାଉଣ୍ଟସ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାନ୍ତି, ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଲୋକାଲ ଫଣ୍ଡ ଅଡିଟ୍ (ଡିଏଲ୍ଏଫ୍ଏ) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣନ ହୋଇଥାଏ । 2020-21 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ 117[60] ଟି ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ବାର୍ଷିକ ଆକାଉଣ୍ଟ ପରମାଣନ କରିବା ପାଇଁ ଅଡିଟ୍ ପ୍ଲାନ୍ କରାଯାଇଥିଲା ବେଳେ, ଡିଏଲ୍ଏଫ୍ଏ 107 ଟି ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ପ୍ରମାଣନ କରିଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଏହି ଅଭାବକୁ କୋଭିଡ୍-19 ମହାମାରୀ ପାଇଁ ଦାୟୀ କରାଯାଇଛି ।

4.12.2 ଏକ୍ରୁଆଲ୍ ଆଧାରିତ ଆକାଉଣ୍ଟିଂ ସିଷ୍ଟମ ଗ୍ରହଣ କରିବା

ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆକାଉଣ୍ଟସ୍ ନିୟମ, 2012 ର ଧାରା 3 ଅନୁଯାୟୀ, ଜୁଲାଇ 2012 ରୁ ୟୁଏଲ୍ବି ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଆକାଉଣ୍ଟିଂର ଡବଲ୍ ଏଣ୍ଟ୍ରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଥିଲା । ତେବେ 2021 ମାର୍ଚ୍ଚ ସୁଦ୍ଧା 114 ଟି ୟୁଏଲ୍ବି ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର 79 ଟି ୟୁଏଲ୍ବି ଡବଲ୍ ଏଣ୍ଟ୍ରି ଆକାଉଣ୍ଟିଂ ସିଷ୍ଟମକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇପାରିଛି । ଅନ୍ୟ 35 ଟି ୟୁଏଲ୍ବିରେ ନଗଦ ଆଧାରିତ ମାନୁଆଲ୍ ଆକାଉଣ୍ଟିଂ ସିଷ୍ଟମ ଏବେ ବି ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି ।

4.13 ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି

4.13.1 ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସ ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମୂଲ୍ୟାୟନ ବୋର୍ଡ

ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଆକ୍ଟ, 1950 ର ଧାରା 131(1) (a) ଅନୁଯାୟୀ ପୌରପାଳିକାକୁ ଜମି ଓ କୋଠା ଉପରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସ ଆଦାୟ କରିବାର କ୍ଷମତା ରହିବ । ତ୍ରୟୋଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ (ଟିଏଫ୍ସି) ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଆକଳନ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାୟନର ମାନକକରଣ ପାଇଁ ଏକ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମୂଲ୍ୟାୟନ ବୋର୍ଡ ଗଠନ କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ । ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସ ଆକଳନ ପାଇଁ ଏକ ସାଧୀନ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପ୍ରଣୟନ କରିବାରେ ୟୁଏଲ୍ବି ମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଟିଏଫ୍ସି ଏକ ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସ ବୋର୍ଡ ଗଠନ କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସମସ୍ତ ୟୁଏଲ୍ବିରେ ୟୁନିଟ୍ ଏରିଆ ଭିତ୍ତିକ ଟିକସ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ କରି ଆଇନ ମାଧ୍ୟମରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସକୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ । ତଦନୁଯାୟୀ, ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ମହାନଗର ନିଗମଗୁଡ଼ିକରେ ସମ୍ପତ୍ତି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାୟନର ମାନକୀକରଣ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ମହାନଗର ନିଗମ ମୂଲ୍ୟାୟନ କମିଟି (ଏସ୍ଏମ୍ସିଭିସି) ର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ପାଇଁ ସରକାର ଏକ ଚୟନ କମିଟି (ଅକ୍ଟୋବର 2016) ଗଠନ କରଥିଲେ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ (ଏଫ୍ଏଫ୍ସି) ମଧ୍ୟ ୟୁଏଲ୍ବି ଗୁଡ଼ିକର ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସକୁ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପକରଣ ଭାବେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସ ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ

[60] 114 ଟି ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ମଧ୍ୟରୁ 113 ଟି ଯୋଜନା କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ 117 ଟି ବାର୍ଷିକ ଆକାଉଣ୍ଟ ଅଡିଟ୍ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଚାରୋଟି ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ରଖାଯାଇଛି ।

ମୂଲ୍ୟାୟନ ବୋର୍ଡ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ଏସ୍ଏମ୍ସିଭିସି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇନାହିଁ । ଯାହା ଫଳରେ, ୟୁଏଲ୍ବି ଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସ ଆକଳନ ଓ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ବୈଷୟିକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନର ଅଭାବ ଦେଖାଦେଇଥିଲା ।

2020-21 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଅଡିଟ୍ ନଅଟି ପୌରସଂସ୍ଥାରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ଆକଳନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା ଏବଂ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2020 ସୁଦ୍ଧା ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ 27.84 କୋଟି ଟଙ୍କାର ହୋଲ୍ଡିଂ ଟ୍ୟାକ୍ସ[61] ଆଦାୟ ହୋଇନଥିବା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା । ଏହି ପୌରସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପତ୍ତି/ ହୋଲ୍ଡିଂ ଟିକସ ସଂଶୋଧନ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରିନଥିଲେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସ ପଦ୍ଧତି ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜସ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ସୃଷ୍ଟିରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ ।

4.14 ଆର୍ଥିକ ରିପୋର୍ଟିଂ ବିଷୟ

4.14.1 ଉପଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ

ଉପଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବା ଦ୍ୱାରା ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥାକୁ ଆଶ୍ୱାସନା ମିଳିଥାଏ ଯେ ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦାନ କରାଯଇଥିଲା ସେହି ପାଣ୍ଠିର ନିରପେକ୍ଷ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି । ଅନୁପାଳନ ଅଡିଟରେ ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯେ ଆଠଟି (2020-21 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ସମୟରେ ଅଡିଟ୍ ହୋଇଥିବା ନଅଟି ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରୁ) ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ମାର୍ଚ୍ଚ 2020 ସୁଦ୍ଧା 382.67 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଉପଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ କରିନଥିଲେ ।

4.14.2 ଏକାଧିକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିବା

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2020-21 ସମୟରେ କରାଯାଇଥିବା ନଅଟି ପରୀକ୍ଷଣ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର ଅନୁପାଳନ ଅଡିଟ୍ ସମୟରେ ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯେ ଦୁଇଟି ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା [62]ରେ ସମାନ ଯୋଜନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକାଧିକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିଲା ।

4.14.3 ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ବାଲାନ୍ସ ସହ ନଗଦ ବହିର ସମନ୍ୱୟ ନ ହେବା

ଓଡ଼ିଶା ମହାନଗର ନିଗମ (ଆକାଉଣ୍ଟସ୍), ନିୟମ 2012 ର ନିୟମ 97 ର ଉପନିୟମ 3(ଏ) ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରତି ମାସ ଶେଷରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ସମନ୍ୱୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା କରାଯିବ । ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯେ, ନଅଟି ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ୟୁଏଲ୍ବି (2020-21 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଅଡିଟ୍ ହୋଇଥିବା) ମଧ୍ୟରୁ ସାତଟି ୟୁଏଲ୍ବି ପ୍ରତି ମାସ ଶେଷରେ ସେମାନଙ୍କର ନଗଦ ପୁସ୍ତକ ବାଲାନ୍ସକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ବୁକ୍ ବାଲାନ୍ସ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ କରୁନାହାନ୍ତି । ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ସହ ନଗଦ ପୁସ୍ତକ ନମିଳିବା ଦ୍ୱାରା ପାଣ୍ଠିର ଅପବ୍ୟବହାର ହେବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି ।.

[61] ହୋଲ୍ଡିଂ ଟ୍ୟାକ୍ସ ବା ସମ୍ପତ୍ତି ଟିକସ ହେଉଛି ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଏକ ବିଲ୍ଡିଂ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକଙ୍କ ଉପରେ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଟିକସ ଯାହା 131ର ଧାରା 1950 ଓଏମ୍ଏ ସମ୍ପତ୍ତିର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଆକଳନ କରାଯାଏ ।

[62] କଟକ ମହାନଗର ନିଗମ , ସମ୍ବଲପୁର ମହାନଗର ନିଗମ